

SVENSKA
TAXIFÖRBUNDET

En framtidslösning på problemet med svarttaxi

December 2018

Svarttaxi i sociala medier

150
slutna svarttaxi-
grupper i hela Sverige

7 av 10
grupper växer

Medlemsutveckling

SEPT
2017

MAJ
2018

+44%

130 000
medlemmar

Skattebortfallet cirka
300
miljoner kronor

Skattebortfallet motsvarar
700
sjuksköterskor per år

Svarttaxi snedvrider konkurrensen

Den svenska taxibranschen har under lång tid hotats av osund konkurrens som bygger på fusk med skatter och bidrag. Skatteverket har med tiden fått ökade anslag av regeringen för att skärpa kontrollen av arbetsgivare som inte följer de lagar och regler som gäller. Uppgörelser och betalningar rör många illegala tjänster som nu flyttar från gator och torg till slutna grupper i sociala medierum, som varken myndigheter eller polis kan kontrollera. Fuskets funder ständigt nya vägar. Det finns en överhängande risk att myndigheterna inte hinner uppmärksamma problemet innan det är för sent. Förbundets medlemmar möter dagligen illegal konkurrens via:

- Slutna svarttaxigrupper på Facebook
- Köp- och säljgrupper och Facebook Marketplace
- WhatsApp och andra krypterade chatforum

Globala företag som Uber var tidigt ute med affärsmodeller som bygger på storskaligt organiserad svarttaxiverksamhet, vilket lett till flera fällande domar. Tjänsten Uberpop har därefter lagts ner. Ytterligare analyser behöver göras av vilket skatteansvar de digitala taxiplattformarna tar.

Svarttaxigrupper på Facebook

Det finns ett stort antal grupper på Facebook som erbjuder transporttjänster. Många av dessa erbjuder vad man kallar för samåkning, medan andra grupper öppet deklarerar att de förmedlar "svarttaxi". Förbundet har kartlagt grupper som tydligt bedriver organiserad svarttaxiverksamhet under företagslika former. Illegala taxitjänster förmedlas troligen även inom andra åkgrupper än de som marknadsför sig som svarttaxi men Förbundet har inte granskat dessa eftersom laglig samåkning kan förekomma där.

Enligt en granskning av Förbundet i maj 2018 hade svarttaxigrupperna på Facebook ökat i såväl antal som medlemstal jämfört med september 2017. I maj fanns 150 företagslika svarttaxigrupper med totalt 130 000 medlemmar. Det var en ökning med 40 000 medlemmar sedan september 2017.

Grupperna förmedlar taxitjänster med företagslika regler för förare och passagerare. Det finns också instruktioner om hur passagerare ska hantera klagomål. All diskussion om prissättning och betalning görs via pm eller via sms, vilket försvårar möjligheten för myndigheter att samla bevis att verksamheten är olaglig.

Köp- och säljgrupper och Facebook marketplace

Svarttaxiutbudet på Facebook är inte begränsat till de slutna, företagslika svarttaxigrupperna. Ett stort utbud av informella transporttjänster finns också i öppna köp- och säljgrupper på Facebook samt på Facebooks nya handelstjänst Marketplace. Dagligen läggs nya annonser upp på Marketplace av användare som öppet erbjuder svarttaxi.

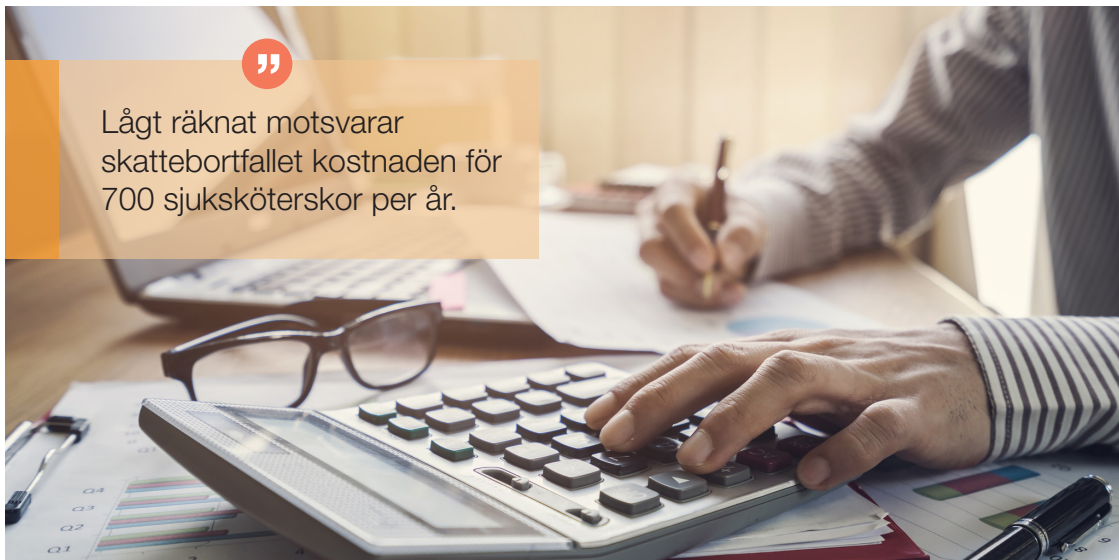

WhatsApp och andra chattapplikationer

Förekomsten av svarttaxigrupper finns med stor sannolikhet även på andra digitala plattformar. Chattapplikationer som WhatsApp, som ägs av Facebook, erbjuder så kallad obruten kryptering. Det betyder att endast användare och mottagare i särskilt inbjudna grupper kan läsa och ta del av meddelanden. Enligt Polisen används denna typ av kommunikationsmedel ofta av personer som ägnar sig åt kriminell verksamhet, eftersom bristen på insyn gör den svår att upptäcka och bevisa.¹

Användningen av chattapplikationer är utbredd bland allmänheten. En majoritet av personer mellan 26-35 år använder det digitala chattprogrammet WhatsApp. Motsvarande siffra för personer i åldrarna 16-25 år är cirka 30 procent. Det är därför inte orimligt att anta att en stor del av den organiserade svarttaxin också förmedlas på dessa plattformar.

¹ <https://www.svd.se/hemliga-chattar-forsvarar-for-polis>

”
Lågt räknat motsvarar
skattebortfallet kostnaden för
700 sjuksköterskor per år.

Effekter av ökad svarttaxi

När konkurrensen snedvrids på grund av att vissa aktörer rundar skattereglerna drabbas de företag som följer reglerna. Deras verksamhet blir mindre lönsam eller i värsta fall olönsam. I det senare fallet tvingas företagen lägga ner, vilket nu sker i mindre orter. Det leder till att allt fler kommuner kommer att sakna en fungerande legal taxiservice framöver.

Det finns studier som pekar mot att Sverige har en förhållandevis stor svart sektor i ekonomin. Tillväxten av svarttaxi är en del av detta problem. Världsbanken har i en rapport från 2015 bedömt att den svarta sektorn i Sverige motsvarar 14 procent av BNP. Motsvarande siffra i Frankrike, Schweiz och Österrike är 7-10 procent. Förekomsten av en svart sektor leder till en sviktande moral som försvårar förutsättningarna för ett dynamiskt svenskt näringsliv. Hela 20 procent av de svenska företagen uppger att de konkurrerar med en svart sektor.

Skattebortfall

I den granskning som Svenska Taxiförbundet genomförde under 2018 uppskattades omsättningen för de företagslika svarttaxigrupperna till cirka sjuhundra miljoner kronor. Genom användandet av en generell beräkningsmodell (där skattekostnaderna har räknats bort från jämförpriset) för en taxiresa på 344 kronor kan skattebortfallet per resa beräknas.² Förbundets försiktiga antaganden bygger på att 10 procent av de 130 000 medlemmar i de slutna svarttaxigrupperna erbjuder endast tre resor i veckan.

Beräkningsmodellen visar att skattebortfallet motsvarar kostnaden för att anställa cirka 700 sjuksköterskor per år. Det är tydligt att den illegala taxiverksamheten omsätter stora summor som istället skulle kunna gå till vår gemensamma välfärd och trygghet.

Det bör noteras att antagandena är gjorda med stor försiktighet. De omfattar endast de företagslika svarttaxigrupperna på Facebook. Andra skjutsgrupper, ”fyllchaffisgrupper”, svarttaxierbudanden i köp- och säljgrupper, erbjudande på Facebook Marketplace eller svarttaxi i chattapplikationer är utelämnade från beräkningen av skattebortfall.

² Där skattekostnaderna har räknats bort från jämförpriset, 344 kronor

Problemet med en svart ekonomi

Svarttaxi är en illegal verksamhet ur flera perspektiv. Dels undanhåller den skatt, dels bryter den mot lagar som krav på taxameter och taxiförarlicens. Om någon skulle bli lagförd är påföljden skattepålägg och dagsböter. Att, trots detta, annonser och erbjudande om svarttaxi dagligen förekommer på Facebook är ett problem för rättsväsendet och för tilliten i samhället.

En stor svart sektor ökar också utrymmet för kriminell verksamhet och urholkar förtroendet för samhället. Det är symptomatiskt att förhållningsreglerna i några av de granskade företagslika svarttaxigrupperna anger att försäljning av alkohol eller narkotika i samband med de svarta taxitjänsterna inte är tillåtet.

Det är dags för myndigheter och beslutsfattare att agera. Svarttaxigrupperna omsätter hundratals miljoner varje år, vilket bidrar till att den svarta ekonomin växer samtidigt som den seriösa taxinäringen på flera orter i landet riskerar att slås ut.

Svarttaxiproblemet behöver mötas med såväl ökad kontroll och skärpta lagar som ändrade incitament som premierar den legala ekonomin. Motsvarande beslut har tagits när det gäller hushållsnära tjänster med Rut-avdraget. Nu är det dags att införa ett motsvarande avdrag som slår undan benen för de svarta tjänsterna inom taxi.

Skatteavdrag stimulerar och ökar tillgången till lagliga taxitjänster

En av anledningarna till att svarttaxi fortsätter att växa är att det idag upplevs för dyrt för privatpersoner att åka taxi. En stor del av priset för taxiresor styrs av kostnader som taxinäringen inte själv råder över. Ungefär 60 procent av taxikostnaden består av skatter och lagstadgade avgifter. Det är därför omöjligt för den seriösa taxinäringen att konkurrera mot svarttaxiförarna eftersom de inte betalar skatt eller avgifter.

Särskilt när det gäller privata resenärer har taxi svårt att ta de priser som skulle krävas för att uppnå rimlig avkastning. I kombination med en växande svarttaxiverksamhet leder detta till att allt fler kommuner saknar laglig taxiservice. Det leder till en negativ utveckling där illegala tjänster får fäste. När de seriösa företagen slagits ut minskar också möjligheten för den offentliga sektorn att upphandla skolskjuts och liknande resor till bra villkor.

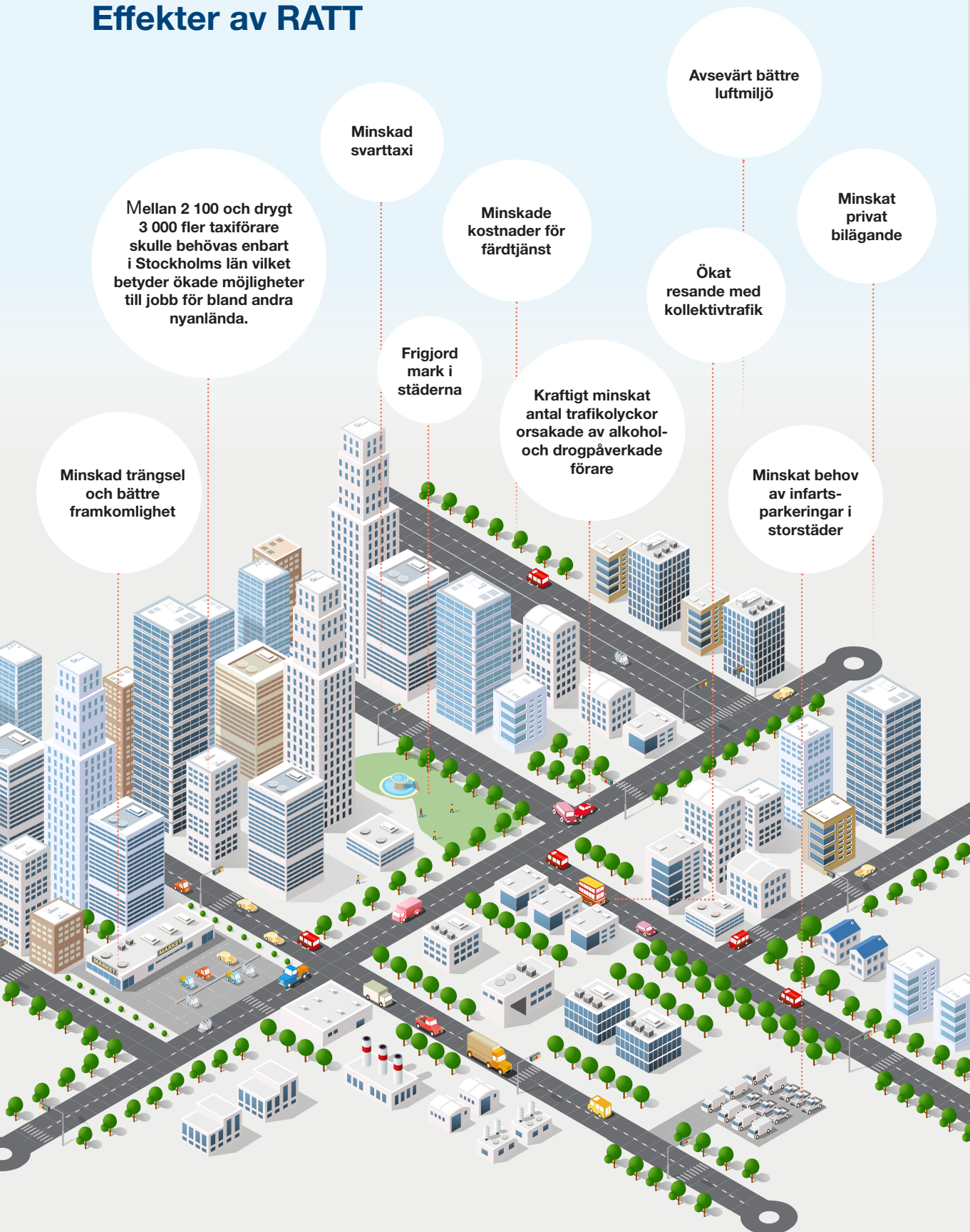
RATT – Rut-avdrag för taxitjänster

Svenska Taxiförbundet presenterade i början av 2018 rapporten RATT: Rut-avdrag för taxi, som visar vilka de samhällsekonomiska vinsterna med lägre beskattade taxitjänster för taxiresor skulle kunna bli. På samma sätt som det finns rut- och rot-avdrag skulle ett avdrag för taxi och andra mobilitetstjänster gynna lagliga tjänster framför den svarta ekonomin. För samhället skulle det också leda till andra positiva effekter. Behovet av privatbil skulle kunna minska då fler får råd att välja taxi som kollektivtrafikens förlängda arm.

Fler lagliga taxiresor skapar också fler riktiga arbetstillfällen, vilket inte minst är en möjlighet för nyanlända att finna en trygg anställning med bra arbetsvillkor. Taxibranschen är redan idag en viktig dörröppnare till den svenska arbetsmarknaden för utrikes födda. Inom taxi är över 45 procent av alla förvärvsarbetande och 56 procent av alla företagare utrikes födda. Erfarenheter från den tio år gamla Rut-reformen visar att 30 000 nya jobb skapats sedan kostnaderna för legala hushållsnära tjänster halverades. Av dessa nya jobb gick 77 procent till dem som tidigare stod utanför arbetsmarknaden. Sannolikt skulle vi se en liknande utveckling av rut-avdrag för taxi med en tillväxt av riktiga, beskattade jobb.

Effekter av RATT

Mellan 2 100 och drygt 3 000 fler taxiförare skulle behövas enbart i Stockholms län vilket betyder ökade möjligheter till jobb för bland andra nyanlända.

Minskad svarttaxi

Minskade kostnader för färdtjänst

Avsevärt bättre luftmiljö

Minskat privat bilägande

Ökat resande med kollektivtrafik

Frigjord mark i städerna

Kraftigt minskat antal trafikolyckor orsakade av alkohol- och drogpåverkade förare

Minskat behov av infartparkeringar i storstäder

Minskad trängsel och bättre framkomlighet

En 50 procentig skattereduktion

Monica Renstig, journalist och civilekonom har på uppdrag av Svenska Taxiförbundet skrivit rapporten RATT Rut-avdrag för taxi. Vad skulle samhället och konsumenten kunna vinna?

I rapporten görs en beräkning av vad ett skatteavdrag om 50 procent för taxikostnader skulle kunna innebära.

Med stöd från forskning kring priselasticitet skulle ett avdrag på 50 procent för taxi öka antalet taxiresor med från 30 procent till uppemot 95 procent. Renstigs beräkningar baseras av praktiska skäl på Stockholms län, men Förbundets förslag om ett skatteavdrag ska naturligtvis utläsas som ett förslag för hela Sverige. Problemet med svarttaxi finns i hela landet och problemet med nedlagda seriösa taxiföretag finns framförallt utanför storstäderna.

Taxi ersätter privatbilen och stimulerar kollektivtrafiken

Beräkningarna av ett RATT-avdrag visar att resenärerna skulle använda taxi som ett komplement till kollektivtrafiken, inte som ett substitut. Med lägre pris på taxi skulle resenärer i ökad utsträckning kunna kombinera taxi och kollektivtrafik, istället för att köra egen bil hela vägen. Vissa skulle ta taxi till kollektivtrafiken ena resan och åka kollektivt hem, istället för att som tidigare göra två bilresor. Andra skulle samåka taxi med grannen till kollektivtrafiken istället för att de tar varsin bil. En del skulle ta taxi vissa sträckor några dagar i månaden och utnyttja kollektivtrafiken i övrigt, istället för att som kanske idag, ta bilen varje dag.

Den totala effekten skulle bli fler taxiresor, men också fler kollektivresor och färre bilresor. Utifrån forskningen om en förväntad efterfrågeökning och om att billigare taxi kommer att användas som komplement, har Renstig bedömt att personbilstrafiken på sikt

skulle minska med mellan 10 och 30 procent med ett RATT-avdrag. Effekten ökar sannolikt över tiden då allt fler får möjligheten att avstå egen bil.

Effekter av RATT

Ett avdrag som dels leder till att göra illegala tjänster lagliga, dels leder till att gynna kollektivtrafik på bekostnad av enskilt bilåkande, leder till flera olika effekter för samhället. Förbundets studie om RATT-avdraget visar bland annat följande effekter:

- Mellan 2 100 och drygt 3 000 fler taxiförare skulle behövas enbart i Stockholms län (studien är baserad på Stockholms län), vilket betyder ökade möjligheter till jobb för bland andra nyanlända.
- Förutom att effektivt minska problemet med svarttaxi, genom att göra svarttaxin onödig, skulle reformen också bidra till samhällsekonomisk nytta och konsumentnytta.
- Minskad svarttaxi då fler skulle köra vitt och bidra till skatteintäkter.
- Färre trafikolyckor. Kraftigt minskat antal trafikolyckor orsakade av alkohol- och drogpåverkade förare.
- Minskad trängsel och bättre framkomlighet tack vare färre enskilda bilresor och ökad användning av kollektivtrafik.
- Avsevärt bättre luftmiljö. Färre dödsfall orsakade av dålig miljö och färre lungsjukdomar.
- Minskat behov av infartsparkeringar i storstäder.
- Frigjord mark i städerna.
- På sikt minskat privat bilägande.
- Lägre produktionskostnader för bostäder när behovet av parkerings- och garageplatser minskar.
- Minskade kostnader för färdtjänst.

Taxi är en samhällsbärare

På sikt drabbar utvecklingen av svarttaxi hela samhället. När den seriösa taxinäringen slås ut av osund konkurrens går samhället också miste om möjligheter att upphandla skolskjutsar och färdtjänst. Vidare går taxiförarna miste om möjligheten att försörja sig. Företagen går miste om transporttjänster och hushållen går miste om mobilitet – och möjligheten att slippa äga en egen bil.

Behovet av resor ökar i takt med att befolkningen växer. Då behövs mer alternativ som främjar en enklare och grönare resa och som underlättar för fler att ta sig till och från kollektivtrafikens noder. En sund och blomstrande taxibransch är viktig för att hela Sverige ska ha tillgång till mobila färdmedel.

Taxi är en viktig samhällsbärare. Regeringens klimatmål om en fossil oberoende fordonsflotta till år 2030 och att utsläppen från vägtrafiken ska vara noll till år 2050 behöver mötas med konkreta lösningar. Ett RATT-avdrag skulle bidra till såväl att vitalisera lagliga taxitjänster som att göra transportsystemet mer hållbart med bibehållen mobilitet.

Och den svarta marknaden skulle mista de flesta av sina kunder – för gott.

Svenska Taxiförbundet företräder Sveriges taxiföretag. Bakom oss står 220 beställningscentraler med 4 000 anslutna taxiföretag, vilket motsvarar cirka 70 procent av taxibranschen.

En av Förbundets mest prioriterade frågor är konkurrens på lika villkor. Förbundet vill också ge taxi en ökad roll att stärka och tillgängliggöra kollektivtrafiken vilket skulle bidra till en hållbar tillväxt för Sverige.

SVENSKA
TAXIFÖRBUNDET

Claudio Skubla
Förbundsdirektör
Svenska Taxiförbundet

Irene Fällström
Kommunikationschef
Svenska Taxiförbundet

Kontakt

Claudio Skubla,
Förbundsdirektör
claudio.skubla@taxiforbundet.se
073 635 02 25

Irene Fällström,
Kommunikationschef
irene.fallstrom@taxiforbundet.se
072 402 69 55